

"בכל דרכיך דעהו" - חומרים לחודש שבט קליטת עליה

עזרים	מערכי שיעור	עבודה בעקבות שיר	עבודה לשונית	עבודה בעקבות מקורות
<u>כרטיסי תמונות שבעת המינים</u>	<u>שבעת המינים - אולפן</u> <u>שבעת המינים שלב ב</u>	<u>שבעת המינים - סדר ומיון</u>	<u>יחיד ורבים</u>	<u>מקור מהתורה:</u> <u>ארץ חיטה ושעורה</u>
<u>כרטיסים של מילות הטרמה</u>	<u>שבעת המינים שלב ג</u> <u>מדרש תנחומא - תאנה</u> <u>מדרש אגדה ט"ו בשבט</u>	<u>ארץ ארץ ארץ -</u> <u>עבודה סביב מפת ארץ</u> <u>ישראל</u>	<u>שורשים</u>	<u>מקור מהמשנה: ארבעה</u> <u>ראשי שנים</u>
<u>עבודת יצירה סביב שבעת המינים</u>	<u>ברכת האילן</u> <u>מנהגי ט"ו בשבט</u>	<u>ברכת האילן</u>	<u>זמנים</u>	<u>הלכה למעשה:</u> <u>ברכות (על המחיה)</u>

אֶרֶץ חֹטָה וְשֹׁעֵרָה

וְגִפְּוֹן וְתֹאנָה וְרִמּוֹן

אֶרֶץ זֵית וְשֶׁמֶן

דברים ה, ח

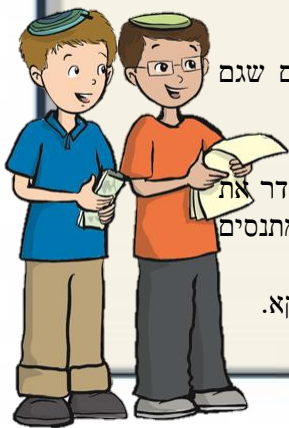
וְדָבָשׁ * * *

*
*
התלמידים לומדים לעומק את משמעות המקור מהתורה הסבר המושגים והקשרם לשימוש היומיומי (דבש תמרים). העלאת שאלות העולות מן הפסוק:
*המיוחדות שבפירות הללו.
*המילה הכפולה "ארץ".

התלמידים כותבים את שבעת המינים על פתקים שונים מבקשים מהתלמידים להציע הצעות לסדר את הקדימויות בפירות הצעות לדוג':

- על פי החביבות- מה שאוהבים יותר
- על פי הזמינות- מה שיש לנו יותר בנמצא
- על פי השימוש- במה שמשתמשים יותר
- על פי הגודל- הפירות שהם יותר גדולים

מעלים את השיקולים של התלמידים וממנפים אותם שגם ההלכה מתייחסת ל"חביב" "גדול" וכו' ויש עוד סדר מיוחד על פי המקור בתורה. מבקשים מהתלמידים להדגיש את המילה "ארץ" ולסדר את הפירות לפי הקירבה למילה "ארץ". התלמידים מתנסים ומעמיקים את ההבנה ל סדר הקדימות. מעלים לחשיבה את המשמעות של המילה "ארץ" דווקא.

מקור מהמשנה

אַרְבַּעָה רְאִשֵׁי שָׁנִים הֵם:

בְּאֶחָד בְּנִיסָן, רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַלְכִים וְלְרִגְלִים.

בְּאֶחָד בְּאֵלוּל, רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים, בְּאֶחָד בְּתִשְׁרִי.

בְּאֶחָד בְּתִשְׁרִי,

רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים,

וְלִשְׁמִטִּין וְלִיּוֹבְלוֹת,

לְנֻטִיעָה וְלִירְקוֹת.

בְּאֶחָד בְּשֶׁבֶט, רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָן, כְּדָבְרֵי בֵּית שְׁמַאי.

בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים, בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ:

משנה מסכת ראש השנה א א

חזרה לטבלה

כותבים או מציירים את המילה "ראש" ומבקשים מהתלמידים לחשוב על הקשרים.

מעמיקים במשמעות של המילה ראש" כהתחלה, זמן לחשיבה, להתרגש ולהודות (כמו יומולדת)

מתייחסים ל-4 "ראשים" במשנה, מסבירים כל ראש השנה ואת המשמעות שלו.

מעמיקים את השאלה, מהי החשיבות הכל כך גדולה ל"אילן" שמתייחסים אליה כמו אל מלכים, שלושה רגלים.

מסבירים את המצוות הקשורות באילן, תרומות ומעשרות, נטע רבעי וכו' (על פי הגיל)

מבינים את המשמעות של כל שנה והתפקיד שלה.

מתייחסים למשמעות של הכח שיש בכל שנה מחדש לצמוח, לגדול קל וחומר לאדם.

ברכה מעין שלוש

ברוך אתה אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.

עַל הַמַּחְיָה וְעַל הַכִּלְפָּלָה. עַל הַגָּפוֹן וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן

עַל הָעֵץ וְעַל פְּרֵי הָעֵץ

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֲמֵדָה טוֹבָה וּרְחֹבָה שְׂרָצִית וְהַנְּחֹלֶת
לְאַבֹתֵינוּ לְאָכֹל מִפְרֵיהָ וְלִשְׂבֹּעַ מִטּוֹבָה. רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ
וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ.
וְעַל מִזְבְּחֶךָ. וְעַל הַיַּכְלָף. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ.
וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשִׁמְחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וּבְבִרְכָךָ עָלֵיהָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטָהָרָהּ.
כִּי אַתָּה טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לְךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ) עַל הָאֶרֶץ
וְעַל הַמַּחְיָה וְעַל הַכִּלְפָּלָה. וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן. וְעַל הַפְּרוֹת.

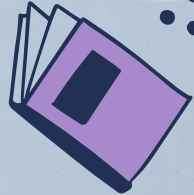
ברוך אתה אֱלֹהֵינוּ, עַל הָאֶרֶץ

וְעַל הַמַּחְיָה. וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן. וְעַל הַפְּרוֹת.

- ✓ מבקשים מהתלמידים לצייר ציורים של מאכלים.
- ✓ מבקשים מהתלמידים למיין לפי ברכות ראשונות.
- ✓ מעמיקים את הדיון סביב מהות ברכה ראשונה מעין "בקשה מה"
- ✓ שואלים את התלמידים אילו סוגים של ברכות אחרונות הם מכירים.
- ✓ המורה מכין כרזות של שמות הברכות האחרונות ומניח/ מצגי בפני התלמידים. המורה מבקש שוב למיין את הכרטיסים לפי הברכות האחרונות.
- ✓ מעלים לדיון את ההבדל בין פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל לפירות שאינם משבעת המינים.
- ✓ מתייחסים למשמעות של הברכה המיוחדת.
- ✓ ניתן להדפיס לתלמידים את הברכה ולבקש מהם להדגיש בצבעים מסויימים את המילים בברכה שאומרים כשאוכלים פירות משבעת המינים/ שותים יין ואוכלים מזונות.

*ניתן לחלק לתלמידים מאכלים שהברכה האחרונה הינה מעין שלוש ולזכות ליישם את הלימוד

<u>רבים</u>	<u>יחיד</u>
	חיטה
שעורים	
	גפן
	תאנה
רימונים	
	תמר
	זית

פי ה' אֱלֹהֶיךָ,
 מְבִיאֲךָ אֶל-אֶרֶץ
 טוֹבָה אֶרֶץ חָטָה
 וּשְׁעָרָהּ, וְגֶפֶן
 וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן;
 אֶרֶץ-זֵית וּשְׁמֹן,
 וְדָבָשׁ."

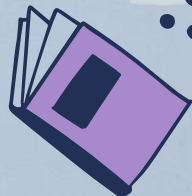
דברים, ח, ו'-'ח'

השלם בבקשה את
 הטבלה

יחיד ורבים

חזרה לטבלה

משובח. שבע.
שיבחת. אשבח.
בחשו.
משובחים. משמחים.
משבח. שובך.
שבחים.

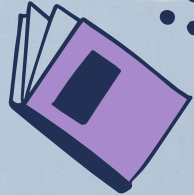
ארץ ישראל
השתבחה
בפירות שבעת
המינים .

הפש את
המילים עם
שורש שבח
והקף בעיגול

שורשים

חזרה לטבלה

שם פועל	עבר	הווה	עתיד
לקצור			
לזרוע			
לשתול			
להתפלל			

עבודת האדמה

היא זכות

מיוחדת

לפניך מילות

פעולה הקשורות

לעבודת האדמה

מלא בבקשה את

הטבלה על פי

הזמנים

והפעולות

זמנים

חזרה לטבלה

*לצלם את כרטיסי
שבעת המינים
(ראה עזרים)
*לערבב את הסדר של
התמונות.
*לתת לילדים לסדר
את התמונות על פי
השיר

ארץ, ארץ, ארץ,
 ים אל מול החוף
 ופרחים וילדים
 בלי סוף.
 בצפון כינרת
 בדרום חולות
 ומזרח למערב
 נושק גבולות/ נושק בסוד
 ארץ שנאהב...

ארץ, ארץ, ארץ,
 ארץ התורה
 את מקור האור
 ושפת האמונה.
 ארץ, ארץ, ארץ,
 ארץ יקרה,
 הן הבטחת
 שאין זו אגדה.

ארץ שנאהב..

ארץ, ארץ, ארץ,
 ארץ תכול אין עב,
 והשמש לה
 כדבש וחלב,
 ארץ בה נולדנו
 ארץ בה נחיה
 ונשב בה, יהיה
 מה שיהיה

ארץ שנאהב
 היא לנו אם ואב
 ארץ של העם
 ארץ לעולם
 ארץ בה נולדנו
 ארץ בה נחיה
 יהיה מה שיהיה.

*הצעה פעילות על מפת
ארץ ישראל

ברכת האילן

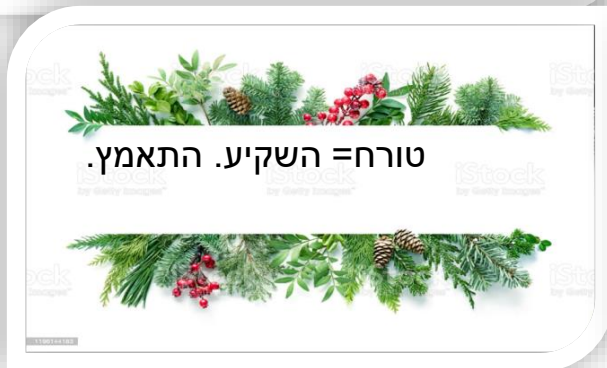
אֵילָן אֵילָן בְּמָה אֲבָרְכֶךָ
 אִם אוֹמֵר לְךָ שְׁיִהְיוּ פִירוֹתֶיךָ מְתוּקִין
 הֲרִי פִירוֹתֶיךָ מְתוּקִין
 שְׁיִהְיֶה צֶלְךָ נָא
 הֲרִי צֶלְךָ נָא
 שְׁתֵּהא אֲמַת הַפִּימִים עוֹבְרַת תַּחְתֶּיךָ
 הֲרִי אֲמַת הַפִּימִים עוֹבְרַת תַּחְתֶּיךָ
 אֶלֶּא יִהְיֶה רָצוֹן
 שְׁכָּל נְטִיעוֹת שְׁנוֹטְעִין מִמָּדָה יִהְיוּ
 כְּמוֹתֶיךָ

*הצעה מערך שיעור ברכת האילן

מילות הטרמה על מדרש עץ התאנה

עבודה בעקבות יצירה - שבעת המינים

חלוקה לקבוצות, כל קבוצה מקבלת מין אחד משבעת המינים:
מתקדמים: לחקור את המין, להביא תמונות נוספות, מקורות גידול, שימושים.

מתחילים: לכתוב את המין שקבלו ... לכייר מפלסטלינה/ מבצק סוכר, להכין כרזה, ליצור משחק זיכרון בין התמונה לשם הפרי.
איסוף: סדר ט"ו בשבט שכל קבוצה מראה את מה שהיא מכינה.
הכנת דיגלונים לסדר ט"ו בשבט בבתיים.

בסיס היצירה- גזירה והדבקה של
תמונות שבעת המינים
(ראה עזרים)

